

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

ساختار فناوریانه صادرات کشور در افق

چشم انداز

مؤسسه مطالعات و پژوهش های بازرگانی

WWW.ITSR.IR

سرشناسه	ولی بیگی، حسن، ۱۳۴۹ -
عنوان و نام پدیدآور	ساختار فناورانه صادرات کشور در افق چشم انداز / مجری و تهیه کننده حسن ولی بیگی، همکاران (به ترتیب نقش و اهمیت)
مشخصات نشر	مهرداد مظفری... [و دیگران]؛ مدیر مسئول یحیی فتحی. تهران، مؤسسه مطالعات و پژوهشهای بازرگانی، ۱۳۹۲.
مشخصات ظاهری	۲۱۶ ص:؛ مصور، جدول، نمودار.
شابک	۹۷۸-۹۶۴-۴۶۹-۴۱۱-۰ ریال ۶۰۰۰۰
وضعیت فهرست نویسی	فیا
یادداشت	همکاران (به ترتیب نقش و اهمیت) مهرداد مظفری، کوروش سلیمیان، مهدی رضایی، مهرداد ساعدی، رضوان ولایتی، فاطمه پناهی.
موضوع	صادرات و واردات -- ایران -- توسعه و ترویج
موضوع	صادرات غیرنفتی -- ایران
موضوع	سیاست بازرگانی -- ایران
موضوع	ایران -- اوضاع اقتصادی -- قرن ۱۴ -- آینده نگری
شناسه افزوده	مظفری، مهرداد، ۱۳۵۱ -
شناسه افزوده	فتحی، یحیی
شناسه افزوده	مؤسسه مطالعات و پژوهشهای بازرگانی
رده بندی کنگره	۳۷۰.۱۴ / ۱۳۸۵ ی ۸
رده بندی دیویی	۶۰۵۵/۳۸۲
شماره کتابشناسی ملی	۳۲۰۳۳۰۱

شابک: ۹۷۸-۹۶۴-۴۶۹-۴۱۱-۰

نام کتاب: ساختار فناورانه صادرات کشور در افق چشم انداز

مجری / تهیه کننده: حسن ولی بیگی

مدیر مسوول / تأیید کننده: یحیی فتحی (استادیار مؤسسه مطالعات و پژوهشهای بازرگانی)

همکاران (به ترتیب نقش و اهمیت): مهرداد مظفری، کوروش سلیمیان، مهدی

رضایی، مهرداد ساعدی، رضوان ولایتی، فاطمه پناهی

اصلاح و صفحه آرایی: الهام اولیابک

چاپ اول: سال ۱۳۹۲

شمارگان: ۳۰۰ نسخه

قیمت: ۶۰۰۰۰ ریال

لیتوگرافی، چاپ و صحافی: شرکت چاپ و نشر بازرگانی

ناشر: مؤسسه مطالعات و پژوهشهای بازرگانی

تمام حقوق برای ناشر محفوظ است.

نشانی: تهران، خیابان کارگر شمالی، بالاتر از بلوار کشاورز، شماره ۱۲۰۴، تلفن: ۶۶۹۳۹۳۲۹

وبسایت: www.itsr.ir

پست الکترونیکی: info@itsr.ir

پیشگفتار

صادرات کالاهای با فناوری بالا (با ارزش افزوده بالا) در توسعه اقتصادی نقش بسزایی دارند. در این میان توجه به تولیدات صادرات گرا با ارزش افزوده بالا ضمن ایجاد درآمد ارزی بیشتر برای کشور میزبان و ثبات در اشتغال رایی، راهکاری است برای خروج از اتکا به صادرات نفت و فرآورده‌های آن و توجه به دایره‌سازی منابع عظیم طبیعی برای نسل‌های آینده.

بر همین اساس رشد تجارت جهانی از زمان جنگ جهانی دوم که روند باثباتی را داشته، در سال‌های اخیر علی‌رغم بحران جهانی سال ۲۰۰۷، سرعت بیشتری به خود گرفته است. به‌طوری‌که سطح جاری تجارت جهانی (نسبت به GDP) سه برابر سطح قبلی آن در دهه ۱۹۵۰ است. برای جلوگیری از کند شدن این روند، حتی مشاهده می‌شود که در دوران بحران مالی اقتصادی (۲۰۰۷-۲۰۰۹) کشورهای پیشرفته در قالب گروه ۲۰ در بیانیه‌ای خواستار آن شدند که کشورها برای حمایت از تولیدات داخلی خود از ایجاد موانع تجاری بر سر راه تجارت خودداری نمایند.

در این میان گروه محصولات با فناوری بالا با خاتمه بحران مالی جهانی، در سال ۲۰۱۰ یکی از علل رشد تجارت کالایی در جهان محسوب می‌شوند. البته طی چند سال گذشته سهم کالاهای با فناوری بالا رو به گسترش و در مقابل سهم کالاهای با فناوری پایین

همچنان روند نزولی داشته است. آمارها نشان می‌دهد که رشد تجارت کالاهای با فناوری بالا از رشد متوسط جهانی بیشتر بوده و اثرات سرریز بزرگتری بر روی فعالیت‌های مهارت‌بر و دانش‌بر داشته است. البته بسیاری از فعالیت‌ها اگرچه فرایند جذب تکنولوژیک برای آنها فعال نیست لیکن این قابلیت را دارند و این حرکت بستگی زیادی به قابلیت‌ها و توانایی‌های ملی برای جذب و تطبیق تکنولوژیک بجای مواهب خدادادی (نیروی کار، سرمایه و منابع طبیعی) دارد.

آمارها حاکی از آن است که در حال حاضر سهم صادرات کالاهای با فناوری بالا از کل صادرات غیرنفتی ایران زیر ۳ درصد می‌باشد و این در حالی است که ایران با توجه به پتانسیل بالایی که در نیروی انسانی با مهارت بالا داراست، سهم چندان زیادی در صادرات کالاهای با فناوری بالا و دانش‌بر ندارد.

در این میان حضور ایران در عرصه‌های صنایع با فناوری بالا نیازمند برنامه‌ریزی‌های مناسب، اتخاذ سیاست‌های حمایتی متناسب با آن و حضور بخش خصوصی در این زمینه‌هاست.

با عنایت به این موضوع، هدف این کتاب بررسی ساختار صادرات کالایی ایران در مقایسه با کشورهای سند چشم‌انداز، برنامه‌های حمایتی و توسعه‌ای آنها برای رشد و گسترش صنایع با فناوری بالا است.

با عنایت به این هدف، کتاب حاضر ضمن بررسی ساختار تجارت ایران و کشورهای سند چشم‌انداز، به ارزیابی ساختار فناوریانه صادرات ایران و کشورهای مذکور پرداخته است. در ادامه عوامل موثر در گسترش صادرات کالاهای با فناوری بالا با استفاده از مدل اقتصاد سنجی در میان بیش از ۵۰ کشور جهان برآورد گردید. سپس حمایت‌ها و برنامه‌های توسعه صنایع مذکور در کشورهای فوق مورد ارزیابی و با سیاست‌های حمایتی ایران مقایسه گردید و در انتها ضمن جمع‌بندی و نتیجه‌گیری، پیشنهادها و توسعه صادرات صنایع با فناوری بالا در ایران ارائه شده است.

در اینجا لازم است از نویسنده این کتاب آقای حسن ولی بیگی و همکاران ایشان و جناب آقای یحیی فتحی (ناظر) و جناب آقای دکتر محمدرضا رفعتی (داور این کتاب) که در تألیف این کتاب زحمت زیادی را تقبل نموده‌اند تشکر و قدردانی گردد. ضمناً از همکاران شرکت چاپ و نشر بازرگانی که چاپ این کتاب را بر عهده داشتند نیز تشکر می‌شود.

مهدی فتح‌اله

رییس موسسه مطالعات و پژوهش‌های بازرگانی

www.ketab.ir

فهرست مطالب

عنوان	صفحه
مقدمه مؤلف	س
فصل اول: درآمدی بر موضوع	۱
۱-۱- چرخه عمر محصول: مفهوم و شواهد	۲
۲-۱- پیش‌بینی‌های تئوری تجارت در زمینه چرخه عمر محصول	۴
۳-۱- اهمیت تولید کالاهای فناوری بر در کشورهای در حال توسعه	۷
۴-۱- تجارت جهانی و سهم کالاهای با فناوری بالا	۱۲
۵-۱- چارچوب طبقه بندی کالاها	۱۶
۱-۵-۱- محدودیت‌های آماری	۲۶
فصل دوم: تحلیل ساختار صادرات ایران و کشورهای سند چشم‌انداز ۱۴۰۴	۳۱
۱-۲- وضعیت اقتصادی کشورهای سند چشم‌انداز	۳۳
۱-۱-۲- جمعیت	۳۴
۲-۱-۲- تولید ناخالص داخلی	۳۴
۳-۱-۲- سرانه تولید ناخالص داخلی	۳۹
۴-۱-۲- رشد اقتصادی	۴۲
۵-۱-۲- تورم	۴۴
۲-۲- ساختار تجارت جهانی و کشورهای منطقه	۴۶

۴۷.....	۱-۲-۲- ساختار واردات جهانی
۵۰.....	۲-۲-۲- صادرات و واردات کشورها
۵۶.....	۳-۲-۲- ساختار صادرات کشورهای سند چشم‌انداز
۷۳.....	فصل سوم : ارزیابی ساختار فناوریانه صادرات ایران و کشورهای منتخب
۷۴.....	۱-۳- ساختار فناوریانه صادرات
۷۵.....	۱-۳- تغییرات فن‌شناختی
۱۰۴.....	۲-۳- ساختار صادرات بر اساس عوامل اصلی موثر بر فرایند رقابتی
۱۰۴.....	۱-۲-۳- جهان و کشورهای در حال توسعه
۱۰۹.....	۲-۲-۳- کشورهای منتخب و ایران
۱۲۱.....	فصل چهارم : عوامل موثر بر صادرات صنایع با فناوری بالا
۱۲۲.....	۱-۴- مبانی نظری و مطالعات انجام شده
۱۲۶.....	۲-۴- برآورد مدل و تحلیل نتایج
۱۲۶.....	۱-۲-۴- طراحی مدل
۱۲۹.....	۲-۲-۴- داده‌ها
۱۳۳.....	۳-۴- وضعیت ایران در تحقیق و توسعه و سرمایه‌گذاری
۱۳۳.....	۱-۳-۴- تحقیق و توسعه
۱۳۴.....	۲-۳-۴- سرمایه‌گذاری
۱۳۷.....	فصل پنجم : چشم‌انداز صادرات صنایع با فناوری بالا و سیاست‌های تشویقی کشورهای منتخب و ایران
۱۳۷.....	۱-۵- سیاست‌های تشویقی کشورهای منتخب جهت حمایت از صادرات محصولات با فناوری بالا
۱۳۸.....	۱-۱-۵- ترکیه
۱۴۴.....	۲-۱-۵- پاکستان
۱۵۱.....	۳-۱-۵- قزاقستان
۱۵۴.....	۴-۱-۵- لبنان
۱۵۶.....	۵-۱-۵- عربستان
۱۵۹.....	۲-۵- حمایت از تحقیق و توسعه و نوآوری در کشورهای منتخب
۱۶۰.....	۱-۲-۵- چین
۱۶۱.....	۲-۲-۵- روسیه
۱۶۳.....	۳-۲-۵- کره جنوبی

۱۶۴.....	۵-۲-۴- مالزی.....
۱۶۵.....	۵-۲-۵- مکزیک.....
۱۶۶.....	۵-۳- جایگاه صنایع با فناوری بالا در اسناد بالا دستی کشور ایران.....
۱۷۱.....	۵-۴- تحقیق و توسعه و سیاست‌های حمایتی در اسناد بالادستی کشور ایران.....
۱۷۱.....	۵-۴-۱- سیاست‌های حمایتی در اسناد بالا دستی.....
۱۷۵.....	۵-۴-۲- تحقیق و توسعه در کشور.....
۱۷۶.....	۵-۵- مزایا و چالش‌ها توسعه فناوری در کشور ایران.....
۱۷۸.....	۵-۶- چشم‌انداز صادرات محصولات با فناوری بالای کشورهای منتخب و ایران.....
۱۸۳.....	فصل ششم : جمع‌بندی، یافته‌ها و پیشنهادها.....
۱۸۴.....	۱-۱- جمع‌بندی و یافته‌ها.....
۱۸۹.....	۱-۲- پیشنهادها.....
۱۹۳.....	منابع و مراجع.....

www.ketab.ir

فهرست جداول

صفحه	عنوان
۲۳.....	جدول ۱-۱: طبقه‌بندی فناوریانه محصولات بر اساس مطالعات لعل
۲۵.....	جدول ۱-۲: طبقه‌بندی محصولات بر اساس عوامل موجد مزیت (آنگتاد)
۲۶.....	جدول ۱-۳: طبقه‌بندی محصولات بر اساس مطالعات آنگتاد
۲۰۰۰-۲۰۱۰ و ۳۶.....	جدول ۲-۱: جمعیت کشورهای سند چشم انداز طی سال‌های ۲۰۱۰-۲۰۰۰ و پیش بینی ۲۰۱۶
۲۰۱۰-۲۰۰۰ و ۳۷.....	جدول ۲-۲: تولید ناخالص داخلی کشورهای سند چشم‌انداز طی سال‌های ۲۰۱۰-۲۰۰۰ و پیش‌بینی ۲۰۱۶
۲۰۱۰-۲۰۰۰ و ۳۸.....	جدول ۲-۳: تولید ناخالص داخلی کشورهای سند چشم‌انداز بر حسب برابری قدرت خرید طی سال‌های ۲۰۱۶-۲۰۰۰
۲۰۱۰-۲۰۰۰ و ۴۰.....	جدول ۲-۴: سرانه تولید ناخالص داخلی کشورهای سند چشم‌انداز طی سال‌های ۲۰۱۰-۲۰۰۰ و پیش‌بینی ۲۰۱۶
۲۰۱۰-۲۰۰۰ و ۴۱.....	جدول ۲-۵: سرانه تولید ناخالص داخلی کشورهای سند چشم‌انداز بر حسب برابری قدرت خرید طی سال‌های ۲۰۱۰-۲۰۰۰ و پیش‌بینی ۲۰۱۶

- جدول ۲-۶: رشد اقتصادی کشورهای سند چشم‌انداز طی سال‌های ۲۰۱۰-۲۰۰۰ و پیش‌بینی ۲۰۱۶ ۴۳
- جدول ۲-۷: تورم در کشورهای سند چشم‌انداز طی سال‌های ۲۰۱۰-۲۰۰۰ و پیش‌بینی ۲۰۱۶ ۴۵
- جدول ۲-۸: ساختار واردات جهانی طی ۱۹۹۰ تا ۲۰۱۰ ۴۹
- جدول ۲-۹: صادرات کالایی کشورهای سند چشم‌انداز طی سال‌های ۲۰۱۰-۲۰۱۹۹۵ ۵۲
- جدول ۲-۱۰: صادرات صنایع کارخانه‌ای کشورهای سند چشم‌انداز طی سال‌های ۲۰۱۰-۱۹۹۵ ۵۳
- جدول ۲-۱۱: واردات کالایی کشورهای سند چشم‌انداز طی سال‌های ۲۰۱۰-۱۹۹۵ ۵۵
- جدول ۲-۱۲: ساختار صادرات کشورهای سند چشم‌انداز طی سال‌های ۲۰۱۰-۲۰۰۰ (هزار دلار - درصد) ۵۸
- جدول ۳-۱: شاخص وسهم صادرات جهان بر اساس سطح فناوری ۲۰۱۰-۱۹۹۰ ۷۷
- جدول ۳-۲: ساختار صادرات کشورهای در حال توسعه بر اساس سطح فناوری طی ۲۰۱۰-۱۹۹۰ ۸۱
- جدول ۳-۳: شاخص صادرات ایران بر اساس سطح فناوری طی ۲۰۱۰-۱۹۹۷ ۸۴
- جدول ۳-۴: ساختار صادرات ایران بر اساس سطح فناوری طی ۲۰۱۰-۱۹۹۷ ۸۵
- جدول ۳-۵: شاخص صادرات قزاقستان بر اساس سطح فناوری طی ۲۰۱۰-۱۹۹۵ ۸۶
- جدول ۳-۶: ساختار صادرات قزاقستان بر اساس سطح فناوری طی ۲۰۱۰-۱۹۹۵ ۸۷
- جدول ۳-۷: شاخص صادرات لبنان بر اساس سطح فناوری طی ۲۰۱۰-۱۹۹۷ ۸۸
- جدول ۳-۸: ساختار صادرات لبنان بر اساس سطح فناوری طی ۲۰۱۰-۱۹۹۷ ۸۹
- جدول ۳-۹: شاخص صادرات پاکستان بر اساس سطح فناوری طی ۲۰۱۰-۱۹۹۰ ۹۰
- جدول ۳-۱۰: ساختار صادرات پاکستان بر اساس سطح فناوری طی ۲۰۱۰-۱۹۹۰ ۹۱

- جدول ۳-۱۱: شاخص صادرات عربستان بر اساس سطح فناوری طی ۲۰۱۰-۱۹۹۰.. ۹۳
- جدول ۳-۱۲: ساختار صادرات عربستان بر اساس سطح فناوری طی ۲۰۱۰-۱۹۹۰... ۹۴
- جدول ۳-۱۳: شاخص صادرات ترکیه بر اساس سطح فناوری طی ۲۰۱۰-۱۹۹۰..... ۹۶
- جدول ۳-۱۴: ساختار صادرات ترکیه بر اساس سطح فناوری طی ۲۰۱۰-۱۹۹۰..... ۹۷
- جدول ۳-۱۵: صادرات میلیون دلار با فناوری بالای کشورهای منتخب و ایران طی ۲۰۱۰-۲۰۰۰..... ۱۰۰
- جدول ۳-۱۶: ترکیب محصولات صادراتی با فناوری بالای کشورهای منتخب و ایران طی ۲۰۱۰-۲۰۰۰..... ۱۰۳
- جدول ۳-۱۷: شاخص و سهم صادرات جهان بر اساس عوامل اصلی مؤثر بر فرایند رقابتی ۱۰۶
- جدول ۳-۱۸: شاخص و سهم صادرات کشورهای در حال توسعه بر اساس عوامل اصلی مؤثر بر فرایند رقابتی ۱۰۷
- جدول ۳-۱۹: شاخص و سهم صادرات غیر سوختی ایران بر اساس عوامل اصلی مؤثر بر فرایند رقابتی ۱۱۱
- جدول ۳-۲۰: شاخص و سهم صادرات غیر سوختی قزاقستان بر اساس عوامل اصلی مؤثر بر فرایند رقابتی ۱۱۳
- جدول ۳-۲۱: شاخص و سهم صادرات غیر سوختی لبنان بر اساس عوامل اصلی مؤثر بر فرایند رقابتی ۱۱۴
- جدول ۳-۲۲: شاخص و سهم صادرات غیر سوختی پاکستان بر اساس عوامل اصلی مؤثر بر فرایند رقابتی ۱۱۷
- جدول ۳-۲۳: شاخص و سهم صادرات غیر سوختی عربستان بر اساس عوامل اصلی مؤثر بر فرایند رقابتی ۱۱۸

جدول ۳-۲۴: شاخص و سهم صادرات غیر سوختی ترکیه بر اساس عوامل اصلی

موثر بر فرایند رقابتی ۱۱۹

جدول ۴-۱: نتایج تخمین تابع صادرات کالاهای با فناوری بالا به روش‌های اثرات

ثابت و اثرات تصادفی ۱۳۱

پیوست (۱): کشورهای به‌کار گرفته شده برای برآورد مدل ۱۳۶

جدول ۵-۱: چشم‌انداز صادرات محصولات با فناوری بالا در کشورهای منتخب و

ایران ۱۸۲

فهرست نمودارها

عنوان	صفحه
نمودار ۱-۱: صادرات جهانی محصولات با فناوری بالا طی ۲۰۰۹-۱۹۹۰ (میلیارد دلار)	۱۴
نمودار ۲-۱: سهم گروه های مختلف در صادرات کالاهای با فناوری بالا در جهان (۲۰۰۹)	۱۶
نمودار ۱-۲: ساختار (درصد) واردات جهانی محصولات مبتنی بر منابع و فناوری ۴۸	۷۸
نمودار ۱-۳: شاخص صادرات جهان بر اساس سطح فناوری	۷۸
نمودار ۲-۳: ساختار صادرات جهانی بر اساس سطح فناوری (درصد)	۷۸
نمودار ۳-۳: شاخص صادرات کشورهای در حال توسعه بر اساس سطح فناوری ۸۲	۸۲
نمودار ۳-۴: ساختار صادرات کشورهای در حال توسعه بر اساس سطح فناوری — درصد	۸۲
نمودار ۳-۵: ارزش صادرات با فناوری بالای ترکیه، قزاقستان و ایران طی ۲۰۱۰-۲۰۰۱ - میلیون دلار	۹۹

نمودار ۳-۶: شکاف ارزش صادرات با فناوری بالای قزاقستان و ایران - میلیون دلار ۹۹

نمودار ۳-۷: شکاف ارزش صادرات با فناوری بالای ترکیه و ایران - میلیون دلار ۱۰۰

نمودار ۳-۸: ترکیب صادرات کالاهای با فناوری بالای ایران (سهم متوسط دوره ۱۰-۲۰۰۵) ۱۰۱

نمودار ۳-۹: ترکیب صادرات کالاهای با فناوری بالای قزاقستان (سهم متوسط دوره ۹-۲۰۰۵) ۱۰۲

نمودار ۳-۱۰: ترکیب صادرات کالاهای با فناوری بالای ترکیه (سهم متوسط دوره ۱۰-۲۰۰۵) ۱۰۲

نمودار ۳-۱۱: شاخص صادرات کالاهای دانش بر جهان و کشورهای در حال توسعه (شاخص ۱۰۰=۱۹۹۰) ۱۰۸

نمودار ۳-۱۲: سهم کالاهای دانش بر جهان و کشورهای در حال توسعه از کل صادرات غیر سوختی ۱۰۹

نمودار ۴-۱: جریان ورودی سرمایه‌گذاری مستقیم خارجی (میلیون دلار) ۱۳۵

مقدمه مؤلف

تأثیر تحولات فناوریانه در تمامی عرصه‌ها به وضوح قابل مشاهده است. شاید کشورهای جهان سومی، کمتر تصور می‌کردند که از نیمه دوم قرن بیستم به بعد در رأس این تغییر و تحولات باشند. حدود شش ده پیش که تحولات فناوریانه تحت عنوان انقلاب فناوری کلید خورد کلیه تعاریف و مفاهیم اقتصادی کم کم رنگ و بوی دیگر به خود گرفتند و کشورهای جهان سوم چاره‌ای جز تسلیم در برابر این تغییرات و تنظیم سرعت خود در اتوبان یک طرفه با سایر کشورها را نداشتند. تحولات فناوری در جهان اول نه تنها توان تولید این کشورها را از سطح معیارها و میانگین‌های آن روز جهان فراتر برد بلکه ساختار تولید و توزیع را در تمام جهان تغییر داد.

این تحولات که در رأس آنها کشورهای در حال توسعه قرار دارند امروزه سهم‌شان از تجارت جهانی روز به روز رو به گسترش بوده و سهم‌شان حتی در صادرات کالاهای با فناوری در حال گسترش است. رشد صادرات کالاهای با فناوری بالا کشورهای در حال توسعه نسبت به کشورهای توسعه یافته مؤید این امر است. آمارها نشان می‌دهد که صادرات کالاهای با فناوری بالا در جهان طی دوره ۱۹۹۰ تا ۲۰۱۰ تقریباً ۵/۵ برابر شده و این در حالی است که در کشورهای در حال توسعه این نسبت ۱۷/۴ برابر گردیده است. هر چند در این میان صادرات ایران نیز رشد قابل توجهی کرده است (بین سالهای ۱۹۹۷ تا

۲۰۱۰ تقریباً ۹۸ برابر شده) لیکن سهم ناچیزی از صادرات جهانی این کالاهای را در اختیار دارد.

ایران نیز به منظور تحقق اهداف اسناد بالا دستی و حرکت در مسیر اقتصاد جهانی و رهایی از اقتصاد تک محصولی و وابستگی به درآمدهای نفتی، باید گام‌های بلندتری در این راستا بردارد. تدوین برنامه‌ها، سیاست‌ها و خط‌مشی‌های توسعه این مسیر از اساسی‌ترین‌های اقداماتی است که توجه بدانها لازم و ضروری است.

در این راستا هدف از تدوین این کتاب، بررسی ساختار صادرات کالایی ایران و روند حرکتی تجارت خارجی کشور و به جهت جلوتر بودن در منطقه مقایسه با کشورهای سند چشم‌انداز، برنامه‌های حمایتی و توسعه‌ای آنها برای رشد و گسترش صنایع با فناوری بالا بوده است.

با عنایت به این هدف، کتاب حاضر در شش فصل تهیه و تنظیم گردیده است. فصل اول کتاب به مبانی نظری، انواع طبقه‌بندی‌های مرسوم و پیشینه تحقیق می‌پردازد. فصل دوم کتاب وضعیت اقتصاد و تجارت کشورهای سند چشم‌انداز را در مقایسه با ایران مورد کنکاش قرار می‌دهد. فصل سوم نیز ساختار تجارت خارجی کشورهای مورد مطالعه را بررسی نموده و جهت‌گیری آنها را به تصویر می‌کشد. بررسی عوامل مؤثر بر صادرات کالاهای با فناوری بالا در کشورهای جهان موضوع فصل چهارم کتاب است. سیاست‌های تشویقی و حمایتی کشورهای سند چشم‌انداز در راستای توسعه کالاهای با فناوری بالا در فصل پنجم مورد بحث قرار گرفته است. در این فصل همچنین چشم‌انداز صادرات کشور و جهان و کشورهای سند چشم‌انداز (منتخبی از آنها) بررسی شده است. در فصل پایانی نیز ضمن جمع‌بندی و نتیجه‌گیری، پیشنهادهایی نیز ارائه شده است.

برخود لازم می‌دانم از جناب آقای یحیی فتحی و جناب آقای دکتر محمدرضا رفعتی که اینجانب را در تهیه این کتاب یاری نمودند تشکر و قدردانی نمایم.

قطعاً این کتاب کامل نبوده و دارای کاستی‌هایی نیز می‌باشد قبلاً از کسانی که نقطه نظرات خود را به ایمیل اینجانب (Hassan.valibeigi@gmail.com) جهت اصلاح ویرایش‌های بعدی این کتاب ارسال نمایند تشکر می‌نمایم.

حسن ولی بیگی

آذرماه ۱۳۹۱

www.ketab.ir